4332

Minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns) aan plv. hoge commissaris te Djakarta (Van Ittersum), 3 aug. 1955

Op 27 juli jl. vertrokken per Willem Ruys op eigen verzoek naar Indonesië de ex-KNIL-Ambonezen Marantika met echtgenote en negen kinderen en Majirumbu met echtgenote en zeven kinderen. Hun vertrek werd, met medewerking voorzoveel nodig van het Commissariaat van Ambonezenzorg [CAZ], door het Indonesische Hoge Commissariaat geregeld. Genoemde Ambonezen zijn resp. voorzitter en lid van de PSS, een organisatie van Ambonezen in Nederland met vooralsnog geringe aanhang, welke zich ten doel stelt 'de terugkeer naar Indonesië te bewerkstelligen, ongeacht de vraag of het ideaal van een onafhankelijke Molukse staat kan worden verwezenlijkt'. Naar Marantika bij vertrek mededeelde zou in Indonesië de Partai Pantja Sila ook voor dit doel ijveren en zou de leiding dezer partij daarover reeds besprekingen met de Indonesische regering hebben gevoerd. Marantika benadrukte voorts de overtuiging van zijn groep, dat 'de Republiek Indonesië een rechtvaardige staat is en dat het bestuur niet de vrees deelt, dat uit Nederland in Indonesië terugkerende Ambonezen moeilijkheden zouden ondervinden van de zijde van het Indonesische leger'.

Voorts zeide hij in Djakarta verdere besprekingen te zullen voeren over de terugkeer van alle Ambonezen, ten aanzien waarvan hij zeide van Indonesische zijde de indruk te hebben gekregen, dat de mogelijkheid hiertoe aanwezig is.

De ervaringen, welke genoemden in Indonesië zullen opdoen, kunnen van grote invloed zijn op de afwikkeling van het Ambonezenprobleem hier te lande. Het Commissariaat van Ambonezenzorg acht het niet uitgesloten, dat goede ervaringen de neiging tot terugkeer onder de overige Ambonezen snel zal doen toenemen, in de eerste plaats onder de Crams, doch ook onder de BPRMS-aanhang, vooral wanneer Marantika ook de terugkeer zou kunnen bewerkstelligen der overige PSS-aanhangers, t.a.v. wie het CAZ op verzoek van het Indonesische Hoge Commissariaat voornemens is hen onder te brengen in een afzonderlijk kamp, teneinde hen gemakkelijker voor het Hoge Commissariaat bereikbaar te maken.

De voorlichtingsdienst der RMS te Rotterdam noemde in een op 1 dezer uitgegeven communiqué dit vertrek het gevolg van betreurenswaardige persoonlijke onderlinge verschillen van mening, door het leven in kampverband tot onevenredig grote proporties uitgegroeid. Medegedeeld werd, dat geen pogingen zijn aangewend deze Ambonezen te weerhouden van een stap, 'die zij straks in Indonesië diep zullen betreuren'. Ook dit laatste wijst op de betekenis van dit experiment.
Om deze reden zouden wij het zeer op prijs stellen, indien u in staat zou zijn over Marantika's wedervaren onopvallend gegevens te verkrijgen. Wij overwogen ook om het Indonesische Hoge Commissariaat daarom te verzoeken, doch menen dit te moeten nalaten, omdat de indruk van grote Nederlandse belangstelling averechts zou kunnen werken.

Kenmerk: Beyen/Luns 296.
©BuZa, archief BZ, uitgaande codetel. Djakarta 1955
http://resources.huygens.knaw.nl/indonesischebetrekkingen1945-1969/Nederlands-indonesischeBetrekkingen1950-1963/Document/19807